

จำนวนบุตรที่คาดหวังของสตรีผู้อพยพลี้ภัยในประเทศไทย : การศึกษาศูนย์ผู้อพยพลี้ภัยบ้านวินัย
และศูนย์ผู้อพยพลี้ภัยบ้านนาโพธิ์

นางสาวธีระภัทร์ สิริศรีธำรง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-249-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EXPECTED NUMBER OF CHILDREN
AMONG WOMEN IN TWO SELECTED REFUGEE CAMPS IN THAILAND

Miss Teerapat Sirisrithomrong

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-249-6

ค.

หัวข้อวิทยานิพนธ์ จำนวนบุตรที่คาดหวังของสตรีผู้อพยพสัญชาติไทยในประเทศไทย : กรณีศึกษา
ศูนย์ผู้อพยพสัญชาติบ้านวินัยและศูนย์ผู้อพยพสัญชาติบ้านนาโพธิ์
โดย นางสาวธีระภัทร์ สิริศรีธำรง
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่งของ
การศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ คงคากุล)

.....
(รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา)

.....
(รองศาสตราจารย์ อรสินท์ บุณนาค)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกื้อ วงศ์บุญสิน)

ธีระภัทร์ สิริศรีธำรง : จำนวนบุตรที่คาดหวังของสตรีผู้อพยพลี้ภัยในประเทศไทย: กรณีศึกษาศูนย์
ผู้อพยพลี้ภัยบ้านวินัยและศูนย์ผู้อพยพลี้ภัยบ้านนาโพธิ์ (EXPECTED NUMBER OF CHILDREN
AMONG WOMEN IN TWO SELECTED REFUGEE CAMPS IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.นพวรรณ จงวัฒนา, 115 หน้า. ISBN 974-577-249-6

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อจำนวนบุตรที่คาดหวังของ
สตรีผู้อพยพลี้ภัยในประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ อ. เมือง จ. นครพนม และศูนย์ฯ
บ้านวินัย อ. ปากชม จ. เลย โดยเลือกปัจจัยประชากร เศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็นตัวแปร
อิสระ และใช้ปัจจัยศูนย์ผู้อพยพลี้ภัยเป็นตัวแปรควบคุมความสัมพันธ์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ได้จากข้อมูลการ
วิจัยของโครงการวิจัย "ผู้อพยพลี้ภัยชาวอินโดจีนในประเทศไทย พ.ศ. 2526 : ลักษณะทางเศรษฐกิจ
สังคม ประชากร และการวางแผนครอบครัว" ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลโดยสถาบันประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2526

ผลการวิจัยซึ่งยืนยันด้วยการศึกษาจากตัวแปรอิสระหลายตัวกับผลที่มีต่อจำนวนบุตรที่คาดหวัง การ
ศึกษาสตรีในศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ พบว่า อายุปัจจุบัน อายุแรกสมรส ระยะเวลาสมรส เพศของบุตรที่มีชีวิตอยู่
เชื้อชาติ สถานภาพทางการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปฏิสนธิ และความคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่น เพื่อ
ไปตั้งหลักแหล่งในประเทศที่สามของหัวหน้าครัวเรือน มีนัยสำคัญทางสถิติต่อจำนวนบุตรที่คาดหวัง ส่วนปัจจัย
สถานภาพทางการทำงาน การใช้วิธีการป้องกันปฏิสนธิ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติต่อจำนวนบุตรที่คาดหวัง นอกจากนี้ยังพบอีกว่าระยะเวลาสมรส เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด
สำคัญที่มีผลต่อจำนวนบุตรที่คาดหวังมากที่สุด รองลงไปคือ การที่มีบุตรครบทั้งสองเพศแล้ว

สำหรับการศึกษาสตรีในศูนย์ฯ บ้านวินัย พบว่าเพศของบุตรที่มีชีวิตอยู่ เชื้อชาติ การใช้วิธีการ
ป้องกันปฏิสนธิ และความคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่น เพื่อไปตั้งหลักแหล่งในประเทศที่สามของหัวหน้าครัวเรือน
มีนัยสำคัญทางสถิติต่อจำนวนบุตรที่คาดหวัง ส่วนปัจจัยอายุปัจจุบัน ระยะเวลาสมรส มีผลต่อจำนวนบุตรที่
คาดหวังเพียงบางส่วน และปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อจำนวนบุตรที่คาดหวัง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ
การป้องกันปฏิสนธิ อายุแรกสมรส สถานภาพทางการศึกษา สถานภาพทางการทำงาน และระยะเวลาที่
อาศัยอยู่ในประเทศไทย นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การใช้วิธีการป้องกันปฏิสนธิ เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด
สำคัญที่มีผลต่อจำนวนบุตรที่คาดหวังเพียงตัวแปรเดียว

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติกร ธีระภัทร์ สิริศรีธำรง
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา นพวรรณ จงวัฒนา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

TEERAPAT SIRISRITHOMRONG : EXPECTED NUMBER OF CHILDREN AMONG WOMEN IN TO SELECTED REFUGEE CAMPS IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NOPPAVAN CHONGVATANA, 115 PP.

The purpose of this study is to study factors affecting expected number of children among women in two selected refugee camps in Thailand at Ban Napho refugee camp, Amphoe Muang, Changwat Nakhon Phanom and Ban Vinai refugee camp, Amphoe Pak Chom, Changwat Loie. The variables namely women's age, age at first marriage, duration of marriage, sex of surviving children, race, status of education, status of work, contraceptive use, knowledge of contraception, duration of staying in Thailand and the expectation of head of household to resettle in third country were selected as independent variables and refugee camp as control ones. The data were derived from the Survey of Indo-Chinese Refugees in Thailand: Characteristic of Economic, Social, Demographic and Family Planning which was conducted by the Institute of Population Studies, Chulalongkorn University in 1983.

The technique of multivariate analysis was used in analysing the relationship between independent and dependent variables. The significant findings in Ban Napho refugee camp confirmed that women's age, age at first marriage, duration of marriage, sex of surviving children, race, status of education, knowledge of contraception and the expectation of head of household to resettle in third country were factors which had strong effect on expected number of children but status of work, contraceptive use and duration of staying in Thailand had no significant effect. Moreover, the study found that duration of marriage and women who have surviving children of both sexes were the determinant bearing on expected number of children respectively.

The significant findings in Ban Vinai refugee camp, were that sex of surviving children, race, practice of contraception and the expectation of head of household to resettle in third country were factors which had strong effect on expected number of children of refugee women. In addition, women's age and duration of marriage were factors which had some part effects while the knowledge of contraception, age at first marriage, status of education, status of work and duration of staying in Thailand had no significant effect on expected number of children. Moreover, contraceptive use was the only determinant bearing on expected number of children.

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *ธีระภทธีร์ สิริสรธิ์ธอม*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Assoc. Prof. Nopparat Chongvatana*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร. เกื้อ วงศ์บุญสิน กรรมการในการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และช่วยในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยดีตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส คงคากุล และรองศาสตราจารย์ อรพินท์ บุณนาค ที่ท่านกรุณามาเป็นประธานและกรรมการในการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณในความช่วยเหลือของคุณศิริวรรณ ศิริบุญญ์ นักวิจัยของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณสากรล เขียสกุล คุณอัศจรรย์ ธวัชวิบูลย์ผล คุณปราณี แหวนทองคำ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณต่อบิดามารดา และคุณทวีศักดิ์ ศรีเจริญ พี่ชายที่ให้ความช่วยเหลือในด้านกำลังใจและกำลังใจด้วยดีตลอดเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
2 ระเบียบวิธีวิจัย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประวัติความเป็นมาของศูนย์ผู้อพยพ ลี้ภัยและลักษณะทั่วไปของข้อมูล	32
3 การวิเคราะห์ข้อมูล	56
4 ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสำคัญที่มีผลต่อจำนวนบุตรที่คาดหวังของสตรีผู้อพยพลี้ภัย ในประเทศไทย	72
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะทางนโยบาย	88
บรรณานุกรม	97
ประวัติผู้เขียน	105

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้อพยพ ที่เดินทางเข้ามาและออกไปโดยผ่านทาง การไปตั้งถิ่นฐาน การส่งกลับถิ่นเดิม และการจัดหาที่ใหม่ให้	2
2	จำนวนผู้อพยพลี้ภัยชาวลาวที่เดินทางเข้ามาและออกไปจากประเทศไทยนับ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2518-2532	40
3	จำนวนผู้อพยพลี้ภัยชาวลาวในประเทศไทย ปี พ.ศ.2526-2532	41
4	ประเภทของผู้อพยพลี้ภัยชาวลาวและชาวเขานในประเทศไทยแยกตาม เชื้อชาติ	43
5	จำนวนผู้อพยพลี้ภัยในศูนย์ฯ บ้านวินัยและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ในปัจจุบัน.....	44
6	ร้อยละของสตรีผู้อพยพลี้ภัยที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามีจำแนก ตามปัจจัยทางด้านประชากร และศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ.เลย	45
7	ร้อยละของสตรีผู้อพยพลี้ภัยที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปีและอยู่กินกับสามีจำแนก ตามปัจจัยทางด้านสังคม-เศรษฐกิจ และศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ.เลย	49
8	ร้อยละของสตรีผู้อพยพลี้ภัยที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปีและอยู่กินกับสามี จำแนก ตามปัจจัยด้านการวางแผนครอบครัว และศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ.เลย	52
9	ร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามความคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่นและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ.เลย	54
10	ร้อยละของสตรีผู้อพยพลี้ภัยที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปีและอยู่กินกับสามี จำแนก ตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ.เลย.....	55
11	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพลี้ภัยที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามอายุและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ.เลย	59

ตารางที่	หน้า
12	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพพลัดถิ่นที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามระยะเวลาสมรสและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย 60
13	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพพลัดถิ่นที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามอายุแรกสมรสและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย 62
14	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพพลัดถิ่นที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามเพศของบุตรที่มีชีวิตอยู่และศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย 64
15	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพพลัดถิ่นที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามเชื้อชาติและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย 65
16	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพพลัดถิ่นที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษาและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย 66
17	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพพลัดถิ่นที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามสถานภาพทางการทำงานและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย 67
18	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพพลัดถิ่นที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปฏิสันธิและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย 68
19	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพพลัดถิ่นที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามการใช้วิธีการป้องกันปฏิสันธิและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย 67
20	จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพพลัดถิ่นที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กินกับสามี จำแนกตามความคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน และศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย 70

ตารางที่	หน้า
21 จำนวนบุตรที่คาดหวังโดยเฉลี่ยของสตรีผู้อพยพลี้ภัยที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี และอยู่กับสามี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม, ศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย	71
22 คำสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรของศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม.....	75
23 คำสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรของศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย	76
24 ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละตัวของศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม และศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย	77
25 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของปัจจัยต่างๆ กับจำนวนบุตรที่คาดหวัง ในศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม	78
26 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของปัจจัยต่างๆ กับจำนวนบุตรที่คาดหวัง ในศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย	79
27 คำสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุของจำนวนบุตรที่คาดหวังของสตรีผู้อพยพลี้ภัยในศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม และศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย	81
28 สรุปความสัมพันธ์ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนบุตรที่คาดหวังของสตรีผู้อพยพลี้ภัยในประเทศไทย ของศูนย์ฯ บ้านนาโพธิ์ จ.นครพนม และศูนย์ฯ บ้านวินัย จ. เลย	87

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย